1.5.1.-489-2017

54.

STOCKHOLMS STAD
Kommunstyrelsen
Registraturet
Ink. 2017 -10- 02
Dnr: 106-1474/2017
Till: RI

Motion av Anna König Jerlmyr m. fl. (M) om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla

Stockholm är en fantastisk stad som växer sig allt starkare, det är ingen slump att det är en av Europas snabbast växande städer. Stockholm är Sveriges ekonomiska motor och nav för globala affärer vilket går i linje med att storstäder runt om i världen växer sig allt starkare och har en mer framträdande roll i den globala ekonomin. Det går bra för Stockholm. Samtidigt finns det stora utmaningar som måste tas på allvar. För att Stockholms stad ska kunna växa och utvecklas i sin fulla potential är både den upplevda och den faktiska tryggheten hos Stockholmarna avgörande och gör skillnad.

Stockholms stads trygghetsundersökning för 2017 visar att otryggheten ökar i Stockholm. Drygt var femte invånare är orolig för att utsättas för brott, en ökning från 16 till 21 procent jämfört med Stockholms stads senaste trygghetsundersökning från 2014. Oron är särskilt stor i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta, där en tredjedel är rädda för att utsättas för brott, respektive 39 procent. Var tionde stockholmare är rädd för att gå ut på kvällen. Det finns en växande oro för bostadsinbrott i hela staden, var femte stockholmare ha runder året känt oro för inbrott i bostaden. Nära en av fem är rädda för att utsättas för våld eller överfall i offentlig miljö. Man ser även en ökning i oron att utsättas för sexuella trakasserier eller våldtäkt från förra mätningen, 2014 var fem procent respektive åtta procent oroliga, nu är den siffran elva respektive tolv procent. Var tionde stockholmare upplever att klotter i stor utsträckning stör ordningen i området där de bor jämfört med tidigare mätning.

Två av tre kvinnor i ytterstaden upplever otrygghet i sin egen stadsdel. I en undersökning gjord av Demoskop i november 2016, på beställning av Moderaterna i Stockholms stad, tillfrågades över 4 000 stockholmare. 60 procent av de svarande anser att Stockholm har blivit mer otryggt (*stämmer helt eller ganska väl*). Motsvarande siffra i yttre Västerort är att hela 70 procent att Stockholm har blivit mer otryggt. Att den upplevda tryggheten skiljer sig mellan olika stadsdelar bekräftas också av Stockholms stads egen rapport Skillnadernas Stockholm, som pekar på att "den upplevda otryggheten i området där man bor är störst i stadsdelen Rinkeby, där 40 procent av kvinnorna känner sig otrygga. Samtidigt finns flera stadsdelar där färre än en procent uppger att de känner sig otrygga". Detta stärks av brottsförebyggande rådets rapport från juni 2017, som pekar på att drygt hälften av kvinnorna, 53 procent, som bor i socialt utsatta områden säger att de är mycket eller ganska otrygga eller att de helt enkelt avstår från att gå ut på kvällarna i det egna bostadsområdet på grund av rädsla. Det kan jämföras med kvinnor i andra storstadsområden där bara en av tre upplever samma sak.

Trygghetsundersökningar visar också att även om unga är de som de facto är mest utsatta för brott, så är det oftast äldre personer och personer med funktionsnedsättningar som känner sig mest rädda i sin vardag och näromgivning. Även kvinnor känner sig mer otrygga än män. Detta pekar på trygghetsfrågans utmaningar, det är lika viktigt att prata om, och agera kring, den upplevda tryggheten som den faktiska säkerheten. För att Stockholms stad ska kunna växa till sin fulla potential krävs att trygghetsfrågorna prioriteras, och drivs av ett tydligt politiskt ledarskap. Alla ska oavsett bostadsadress känna sig trygg i Stockholm, oavsett tid på dygnet.

Fredagen den 7 april drabbades Stockholm av ett fruktansvärt terrordåd där fem personer miste livet och flera skadades. Inledningen av det nya året var väldigt våldsamt med flertalet skjutningar i Stockholmsregionen och mord på öppen gata då våldsamma gäng drabbade samman. 2016 skedde rekordmånga skjutningar i länet, och där hälften av alla mord med skjutvapen skedde i de av polisen klassade särskilt utsatta områden. För Stockholms stads del innebär det Tensta, Rinkeby och Husby. I Stockholms stad har det under årets första åtta månader skett drygt 70 olika skottlossningar och skjutningar. Tio konstaterade skjutningar har skett i region Stockholm hittills under september månad. Det innebär att fram till och med den 20 september har totalt 93 konstaterade skjutningar skett i regionen i år. De så kallade särskilt utsatta områdena står för en mycket stor del av skjutningarna.

Det kriminella klimatet har förändrats snabbt under de senaste åren. Stockholm och Sverige sticker allt mer ut i statistiken vad gäller skjutningar och våldsbrott, där polisen också pekar på en oroväckande trend där användandet av handgranater bland kriminella saknar motstycke i världen bland länder som inte är i krig. Stockholm är också den regionen där detta ökar mest i skrivande stund. Detta ställer stora krav på den svenska poliskåren som idag saknar styrkan att agera. Stockholms stad måste därför verka mot regeringen för att fler poliser ska till på våra gator. Trygghet är en synlig och närvarande polis. Moderaterna i Stockholms stad ska verka för att en biträdande rikspolischef utses nationellt med mandat över lokala närpoliser, genom att mobilisera 3 000 poliser ur nuvarande polisstyrkan stärka upp det loka arbetet och stärker den lokala tillgängligheten och närvaro av poliser på våra gator och torg. Inte minst i storstäderna. Dessa poliser ska enbart arbeta lokalt och arbeta mot gängkriminalitet, öppen droghandel men också mot mindre lokala brott så att utredningsstatistiken blir bättre och polisen mer lokalt tillgänglig. Ett tydligt agerande är att säkerställa att den försenade polisstationen i Rinkeby kommer på plats och att det tas fram en provisorisk lösning till dess. Moderaterna i Stockholms stad vill inrätta en jourdomstol i södra Järva och ett rättscentrum i Rinkeby, för snabbare lagföring av brott. Via jourdomstolar skulle särskilt unga brottslingar kunna lagföras snabbt. Därmed får vi bort problemet med att de som grips med illegala vapen släpps fria inom några timmar. Genom att polishus, åklagare, jourdomstolar och delar av socialtjänsten placeras under samma tak ökar effektiviteten i arbetet.

Som ett komplement och tills fler poliser är på plats ska Stockholms stad arbeta med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna. Det ska inrättas en trygghetsjour dit lokala handlare och stadsdelar kan vända sig för tillfälligt öka närvaron av ordningsvakter vid behov. Detta riktar sig framförallt till lokala centrum och handlare som inte har råd att egna säkerhetsvakter ur egen kassa. Som en del i det trygghetsskapande arbetet ska kommunstyrelsen verka för att riksdagen utökar ordningsvakternas mandat och befogenheter så att de på sikt kan avlasta polisens arbete, verka brottsförebyggande, höja den upplevda tryggheten och stävja den galopperande kriminaliteten genom att bland annat visitera personer och beslagta vapen.

Stockholm ska mer aktivt arbeta med kameraövervakning av särskilt utsatta platser. När övervakningskamerorna placerades ut i husby centrum tog det enligt polisen endast 12 timmar och 8 minuter tills det första grova brottet kunde klaras upp tack vare övervakningskamerorna. Det har också minskat brottsligheten på de områden där kameror nu finns. Detta pekar på vikten och behovet av fler övervakningskameror. Inte minst i områden där viljan att vittna sviktar. Moderaterna vill därför att kommunstyrelsen verkar mot

regeringen för att regelverket ses över och att polisen ges mandat att själva avgöra och besluta var kameraövervakning behövs för att förebygga och lösa brott. Detta utan att behöva länsstyrelsens och datainspektionens tillstånd. Staden ska också arbeta med ett våga vittna-stöd tillsammans med berörda insatser för att fler ska våga delta, och vittna vid brott. Detta arbete ska fokusera på skolor och andra berörda i närområdena. En inventering av stadens byggnader, idrottsplatser och offentliga rum för att se var sådana trygghetskameror ska kunna sättas upp ska initieras.

Bostadsinbrotten i Stockholms stad har ökat rejält första halvåret 2017. Under årets första sex månader inträffade 1.456 bostadsinbrott i Stockholm stad, det är en ökning med 31,8 procent, jämfört med samma period förra året då 1.105 bostadsinbrott inträffade. Moderaterna förslår grannsamverkan, nationellt inbrottscentrum och dna-märkning för att stävja bostadsinbrotten i staden.

Stockholm har idag flera platser som sticker ut vad gäller trygghet och antal människor som rör sig vid platsen. Detta vill vi moderater påverka genom att införa så kallade BID:s, eller platssamverkan, på specifikt utpekade platser. Genom att mäta den upplevda tryggheten dag som natt samt kartlägga vilka som rör sig vid platsen över dygnet skapas förutsättningar för att förbättra upplevelsen av platsen. Genom att den offentliga och privata sektorn samverkar skapas ett helhetsansvar för platsen som genom samfinansiering ger förutsättningar för aktiviteter och lokal utveckling. Det handlar om främst fokus på renhållning, säkerhet och events. Motsvarande arbetet sker idag på över 1400 platser runt om i världen där inte minst New York lyfts som ett framgångsrikt exempel. Platser som tidigare var tungt kriminellt lastade är idag nyttjade av allmänheten och anses som trygga platser dygnet runt. Moderaterna i Stockholms stad vill införa motsvarande platssamverkan på Sergels Torg, Husby, Rinkeby och Tensta för att öka engagemang och rörelse i de centrala delarna. Staden ska gå in med ett långsiktigt engagemang och inte avsluta arbetet innan minst 90 procent av de som rör sig i området känner sig trygga, oavsett tid på dygnet. För att en platssamverkan ska fylla sitt syfte är informationsutbyte mellan polis, värdar och andra aktörer avgörande. Det handlar om ett effektivt samarbete som sker kontinuerligt och bygger på analyser och kartläggning av platsen. Arbetet ska utgå från den modell som City i samverkan har arbetat fram. Allt eftersom ska fler områden ges möjligheten att upprätta lokal platssamverkan i Stockholms stad där det anses finnas behov och göra skillnad.

För att skapa en levande stadskärna i hela Stockholm måste staden arbeta lokalt med handlare och de boende så att det finns förtroende och framtidstro för området. Att skapa levande stadsdelar så som gjordes med Rinkebystråket är en viktig del i arbetet, men med den utveckling vi ser idag börjar allt fler handlare tveka över att ha kvar sina affärer och restauranger i Stockholm utsatta områden. De kriminella krafterna har tillåtits att ta över delar av samhället. Vi kan inte nog betona hur viktigt det är att upprätthålla lag och ordning i dessa stunder. Fler poliser och fler uppklarade brott är en viktig del för att öka tryggheten. Vilket är viktigt för staden att tydligt signalera och ta ställning för. Men det är lika viktigt att som kommun agera och stärka de lokala förutsättningarna. Att skapa levande stadsdelar över hela staden med lokala handlare och en känsla av samhörighet och stolthet. Allt för många lokala handlare och butiker stänger, eller begränsar, idag sina öppettider i centrum så som Husby, Rinkeby och Tensta. De lokala butiksägarna ger upp. Allt för många har redan sagt upp sina kontrakt på grund av hot, förstörelse och att öppen droghandel sker allt mer. De berättar hur unga gömmer droger i deras hyllor som en del i droghandel utan att handlarna kan göra något

med rädsla för sin butik eller egna säkerheten. Kriminalitet och företagsklimat behandlas ofta som två separata frågor. Men vetenskapliga studier har pekat på att kriminalitet är en av de faktorer som tydligt påverkar företagandets förutsättningar. Brottslighet är en del av företagens vardag. Det handlar om hot, våld och rån. Tryggheten har en direkt inverkan på företagens ekonomi, service och utbud. Inte minst är det i utanförskapsområden som problemen med brott är så stora att många företag överväger att flytta eller lägga ner sin verksamhet. Samtidigt vet vi att det är Näringslivet och företagande som gör skillnad. Fyr av fem jobb i Sverige skapas i företag med färre än 50 anställda.

Det lokala företagandet påverkar direkt i form av skadegörelser och hot, vilket påverkar deras ekonomi men också förutsättningarna att driva företag och vilja satsa på området. För upplevs området inte tryggt påverkas direkt benägenheten till nyföretagande och expansion av företag, vilket minskar på grund av kriminalitet. Man ser också hur marknadens funktionssätt försämras på grund av förekomsten av brottslighet, färre som handlar vilket direkt påverkar ekonomin för företagarna.

När man väl inser kopplingen mellan företagsklimat och trygghet blir det tydligt varför frågan är så nära kopplad till integrationen. Stadsdelarna kring Järvafältet i Stockholm är ett tydligt exempel. Dessa stadsdelar har en rad fördelar som goda kommunikationer till övriga Stockholmsregionen, närhet till natur och det faktum att ett omfattande techkluster existerar i Kista. Dessa stadsdelar, vars invånare i hög utsträckning har utländsk bakgrund, präglas tyvärr också av kriminalitet och otrygghet. Resultatet är förstås att de lokala företagen inte växer och att investeringar inte söker sig till stadsdelarna. Börjar de lokala handlarna att stänga igen försvinner också de lokala jobben, vilket ökar arbetslösheten och känslan av utanförskap än mer. Det hela blir en ond spiral som måste stoppas. Därför vill moderaterna i Stockholms stad att Stockholm arbetar efter en tydlig handlingsplan för tryggare lokalt företagande. Vi kan aldrig acceptera att kriminella krafter tillåts ta över lokala centrum. Stockholms stad ska också se över möjligheten att verka för att inga lokaler står tomställda i lokala centrum. Ett öppet och levande centrum skapar förutsättningar för folk i rörelse, vilket också minskar den upplevda otryggheten. Här måste Stockholms stad ta ett krafttag och en tydlig vision för ökad trygghet, inte minst i ytterstaden och Järvaområdet. Moderaterna vill därför se en tydlig handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation, men också skapa förutsättningar för dem att fortsätta etablera sig och verka i lokala centrum. Ett åtagande för att säkra den upplevda tryggheten i lokala centrum är att Stockholms stad snabbt ska utvärdera möjligheter att tillfälligt fylla de lokaler i centrala delar – som i Husby – att de inte står tomma och igenbommade utan fylls med verksamhet. Detta är dock en kortsiktig lösning samtidigt som arbetet med att hitta nya långsiktiga hyresgäster pågår. Detta för att säkra folkrörelse samt skapa levande centrum runt om i staden.

Ett tryggt Stockholm handlar om att skapa en sammanhängande stad. Allt för många bor idag i sina lokala områden utan att besöka eller röra sig utanför den egna stadsdelen. Genom att bygga ihop och förtäta i ytterstaden skapas en sammanhängande stad. En större blandning av boendeformer där fler bostadsrätter byggs i hyresrättstäta stadsdelar är avgörande för att utanförskapsområdena ska växa socialt och ekonomiskt. Det handlar också om att säkra gång och cykelvägar för att minska mopeder och bilar som olagligt kör och avvänder gångvägar som flykt eller okynneskörning. Senast våren 2017 dog en kvinna på väg hem efter att ha blivit påkörd av en stulen motorcykel på en gångväg. Stockholm måste tydligt arbeta

förebyggande för att förhindra missbrukande av gång och cykelstråk. Detta genom att ha en tydlig planering för hela Stockholm där trafikhinder så som tyngre betongsuggor, blomsterarrangemang, farthinder med mera placeras ut för att säkra för gång och cykel.

Mötesplatser för unga ska finnas, men verksamheterna så som ungdomsgårdar och liknande verksamhet måste alltid kvalitetssäkras med rätt personal och för att inte bli osäkra områden och grogrund för rekrytering. Den senaste tiden har både Ungdomens Hus i Rinkeby och Akalla ungdomsgård stängts ned. Rädda Barnen larmade för en tid tillbaka för situationen i Ungdomens Hus, där öppen drogförsäljning pågick

Stockholm gör mycket bra insatser i förebyggande arbete och för de som är utsatta. Att Barnahus Stockholm invigdes 2014 gör stor skillnad för de barn som utsatts för våld eller övergrepp. Men det är fortsatt viktigt att kontinuerligt se över och utveckla stadens pågående arbete. För att motverka unga i utanförskap ska tidiga insatser som så föräldrastödsprogram fortsätta och också fortsätta stödjas centralt. Stockholm ska också säkra att arbetet med sociala insatsgrupper sker i alla stadsdelar samt att en utvärdering och ständig utveckling av arbetet fortgår för bästa möjliga effekt. Stockholm ska ha en tydlig handlingsplan mot extremism och rekrytering till kriminella nätverk. Avhoppare från kriminella grupperingar ska också vara en tydligt uttalad målgrupp för socialtjänsten i Stockholms stad, för att motverka att ansvaret för denna grupp inte faller mellan stolarna. För att fortsätta arbetet för att minska ungdomars missbruksproblematik ska Stockholms stad etablera Maria Ungdoms verksamhet över hela staden via lokala filialer, så kallade mini-marior.

För ökad kunskap och förebyggande arbete mot hedersrelaterat förtryck och våld ska Stockholms stad regelbundet kartlägga förtrycket så att omfattningen blir tydlig. Det måste till informationsinsatser i skolorna, särskilt inför sommarloven, om flickor och pojkars skyldigheter och rättigheter och vart unga kan vända sig om de riskerar att bli bortgifta under sommaren. Barnen ska också kunna omhändertas om de befinner sig i riskzon att bli utsatta. Stockholms ska också verka för poliser som är specialiserade på hedersrelaterat våld och förtryck och som kan arbeta nationellt samt gentemot andra länder med att kartlägga brott och hot mot enskilda. Stockholm ska också arbeta för nationella jourer med upptag från hela landet bör etableras med statligt stöd och med förstärkt skydd och säkerhet. Även personalen som arbetar på jourerna bör garanteras det skydd och det stöd de behöver.

Trygghet handlar om en ren och städad stad. Stockholms stad ska därför återinföra nolltolerans mot klotter och avsluta arbetet med lokala graffittiväggar. Efterlevnaden av 24-timmarsgarantin för klottersanering ska stärkas upp inom trafikkontoret och prioriteras ur ett trygghetsperspektiv. Stockholms stad ska också införa och arbeta efter en nollvision mot olagliga boplatser.

Med hänvisning till vad som ovan anförts yrkar vi att kommunfullmäktige beslutar följande:

Att ge kommunstyrelsen och Familjebostäder AB i uppdrag att ta fram en provisorisk lösning för polisstationen i Rinkeby till dess att den permanenta är på plats

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda etablerandet av ett rättscentrum i Rinkeby

Att ge kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB i uppdrag att inrätta en trygghetsjour dit lokala handlare och stadsdelar kan vända sig för tillfälligt öka närvaron av ordningsvakter vid behov
Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att verka för att regeringen utökar ordningsvakternas mandat och befogenheter så att de på sikt kan avlasta polisens arbete och bötfälla vid lägre brott så som nedskräpning

Att ge kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och trafiknämnden i uppdrag att säkerställa att Stockholm ska mer aktivt arbeta med kameraövervakning av särskilt utsatta platser

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att verka mot regeringen för att regelverket ses över och att polisen ges mandat att själva avgöra och besluta var kameraövervakning behövs för att förebygga och lösa brott. Detta utan att behöva länsstyrelsens och datainspektionens tillstånd

Att ge kommunstyrelsen och stadens bostadsbolag i uppdrag att införa ett åtgärdsprogram med så kallade BID:s, eller platssamverkan, på specifikt utpekade platser

Att ge kommunstyrelsen och stadens bostadsbolag i uppdrag att införa ett åtgärdsprogram mot bostadsinbrott med fokus på grannsamverkan, nationellt inbrottscentrum och dna-märkning

Att ge kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region i uppdrag att fram en handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation

Att ge trafiknämnden i uppdrag att genomföra en handlingsplan för hela Stockholm där trafikhinder som tyngre betongsuggor, blomsterarrangemang, farthinder med mera placeras ut för att säkra för gång och cykel

Att ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att säkra att arbetet med sociala insatsgrupper sker i alla stadsdelar samt att en utvärdering och ständig utveckling av arbetet fortgår för bästa möjliga effekt

Att ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att ta fram en tydligare handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Att ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att ta fram en tydligare handlingsplan mot rekrytering till kriminella nätverk med avhoppare från kriminella grupperingar som en tydligt uttalad målgrupp för socialtjänsten i Stockholms stad

Att ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att etablera Maria Ungdoms verksamhet över hela staden via lokala filialer, så kallade mini-marior

Att ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att Stockholms stad regelbundet kartlägger hedersrelaterat förtryck och våld så att omfattningen blir tydlig

Att ge trafiknämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att återinföra nolltolerans mot klotter och avsluta arbetet med lokala graffittiväggar. Efterlevnaden av 24-timmarsgarantin för klottersanering ska stärkas upp inom trafikkontoret och prioriteras ur ett trygghetsperspektiv

Att ge socialnämnden, stadsdelsnämnderna och exploateringsnämnden i uppdrag att Stockholms stad inför och arbetar efter en nollvision mot olagliga boplatser

Stockholm den 21 september 2017

Anna König Jerlmyr (M)

Joakim Larsson (M)

Johanna Sjö (M)

Lars Jilmstad (M)

Lars Svärd (M)

Andrea Ström (M)

Bo Arkelsten (M)

Joel Laurén (M)

Kristina Lutz (M)

Johan Nilsson (M)

Christoffer Järkeborn (M)

Jan Tigerström (M)

Ole-Jörgen Persson (M)

Christina Elffors Sjödin (M)